
PWYLLGOR YMGYNGHOROL HARBWR PORTHMADOG DYDD MERCER, 11 MAWRTH 2020

YN BRESENNOL: Y Cyngorydd Alwyn Gruffydd (Cyngor Gwynedd) (Cadeirydd)
Y Cyngorydd Nia Jeffreys (Cyngor Gwynedd) (Is-gadeirydd)

Y Cyngorydd Selwyn Griffiths (Cyngor Gwynedd), Y Cyngorydd Llywelyn Rhys (Cynrychiolydd Cyngor Tref Porthmadog), David Eastwood (Cynrychiolydd Buddiannau Harbwr), Dr John Jones-Morris (Cynrychiolydd Buddiannau Hamdden), Robert Owen (Cynrychiolydd Buddiannau Masnachol) a Will Walker Jones (Cynrychiolydd Sefydliad y Bâd Achub Cricieth).

SYLWEDYDD: Y Cyngorydd Gareth Thomas (Aelod Cabinet Datblygu'r Economi, Cyngor Gwynedd).

HEFYD YN BRESENNOL: Barry Davies (Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig), Arthur Francis Jones (Uwch Swyddog Harbyrau), Malcolm Humphreys (Harbwrfeistr Porthmadog) ac Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Cyfeiriodd y Cadeirydd ar farwolaeth ddiweddar Brian Rees Jones, fu'n amlwg yn sefydlu Clwb Hwyllo Madog ac yn allweddol o ran sicrhau pryniant yr harbwr gan gyn-gyngor Dosbarth Dwyfor. Cytunwyd i anfon llythyr at y teulu yn mynegi cydymdeimlad llwyr af yr aelodau â hwy yn eu profedigaeth.

1. YMDDIHEURIADAU

Ni dderbyniwyd unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

3. MATERION BRYD

Ni dderbyniwyd unrhyw faterion bryd.

3. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 9 Hydref, 2019, fel rhai cywir, yn amodol ar gywiro'r cyfeiriadau at '*Porthmadog Sailing Club*' yn y fersiwn Saesneg i ddarllen '*Madoc Yacht Club*'.

4. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLAETHOL YR HARBWR

Cyflwynwyd yr adroddiadau isod a gwahoddwyd adborth gan yr aelodau ar faterion diogelwch a materion gweithredol yr harbwr.

- Adroddiad yr Uwch Swyddog Harbyrau yn diweddarar'r pwyllgor ar faterion yr Harbwr ar gyfer y cyfnod rhwng mis Hydref 2019 a mis Mawrth 2020.
- Adroddiad yr Harbwrfeistr yn crynhoi'r materion Mordwyo a Gweithredol a wnaed ac a brofwyd yn y cyfnod rhwng mis Hydref 2019 a mis Mawrth, 2020, gan gynnwys materion cynnal a chadw.

Dosbarthwyd:-

- Manylion ffioedd a thaliadau Harbwr Porthmadog ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill 2020 ac Ebrill 2021, ynghyd â'r ffioedd lansio ar gyfer cychod pŵer a chychod personol ar gyfer yr un cyfnod.
- Llythyr Tŷ'r Drindod dyddiedig 10 Hydref 2019, yn sgil eu harchwiliad blynyddol o gymorthyddion mordwyo yn yr Harbwr a dynesfa'r sianel rhwng 14 ac 16 Hydref, 2019. Nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig fod y rhan fwyaf o'r gwaith oedd angen sylw wedi'i gwblhau bellach, ond gofynnodd i'r aelodau roi gwybod pe byddent yn sylwi bod bwiau wedi symud o'u lleoliad cywir.

Cyfeiriodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig at y tywydd garw diweddar gan nodi y bu'n anarferol iawn gweld cymaint o stormydd yn cyrraedd un ar ôl y llall mewn cyfnod mor fyr. Yn ffodus iawn, roedd cyfeiriad y gwynt wedi bod yn ffafriol y tro hwn, ac ni chafwyd unrhyw ddifrod yn yr Harbwr, ac eithrio bod ychydig o flociau wedi'u codi a rhai bwiau wedi'u symud. Roedd staff y gwasanaeth wedi bod ar alwad, yn gwneud yn siŵr bod popeth yn iawn, a diolchwyd iddynt am eu hymrwymiad y tu hwnt i'w swyddi.

Gofynnwyd pa mor bryderus oedd y gwasanaeth ar adeg y stormydd diweddar. Mewn ymateb, nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig fod y ffaith bod y gwynt cryfaf wedi taro ar benllanw uchel wedi bod yn fater o bryder, ond y byddai'r sefyllfa wedi bod yn llawer gwaeth petai cyfeiriad y gwynt wedi bod yn llai ffafriol i Borthmadog. Cadarnhawyd nad oedd yna unrhyw beth penodol y gallai'r pwyllgor wneud am y sefyllfa, ac eithrio gadael i'r swyddogion wybod os oeddent yn pryderu am unrhyw beth, a phwysleisiwyd bod y digwyddiadau tywydd eithriadol hyn yn amlygu bod dyletswydd ar bawb i warchod yr amgylchedd.

Adroddodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig ymhellach:-

- Iddo gael trafodaeth gyda Chyngor Tref Cricieth yn sgil eu cais i'r Cyngor ystyried dulliau amgen o gadw rheolaeth ar gychod pŵer yn dilyn digwyddiad. Roedd rhwystredigaeth y Cyngor Tref yn ddealladwy, ond roedd y Cyngor Tref hefyd yn deall pa mor gyfyngedig oedd pwerau'r Cyngor. Rhoddwyd addewid y byddai'r gwasanaeth yn cryfhau eu goruchwyliaeth ac yn ceisio gwella'r cymorthyddion mordwyo yn y bae. Derbynnid hefyd bod yna fusnesau yn ddibynnol ar y cychod ac roedd y swyddog yn falch o'r cyfle i drafod y mater gyda'r Cyngor Tref.
- Na dderbyniwyd unrhyw fater diogelu harbwr gan unrhyw aelod dros y 6 mis diwethaf. Gofynnwyd i'r aelodau gysylltu pe dymunent gopi o'r cod, gan hefyd roi gwybod pe byddai ganddynt fater i'w godi.
- Bod y crynodeb o'r cyllidebau'n amlygu effaith y lleihad yn y gofyn (i ddod â chychod i mewn i'r harbwr / rhoi cychod ar angorfa) ar yr incwm. O'r targed incwm am y flwyddyn o £73,000, £60,000 yn unig oedd wedi'i dderbyn hyd yma, ac nid oedd yna lawer o botensial i wneud rhagor o incwm dros y mis nesaf. Golygai hynny orfod gwneud arbediad o £13,000 i gwrdd â'r diffyg, a gan na ddymunid torri ar y ffactorau oedd yn effeithio ar ddiogelwch yr harbwr, bwriedid edrych ar y gyllideb harbyrau yn ei chyfanrwydd er mwyn oedd yna lefydd yn gwneud yn well na'r disgwyl, neu feysydd oedd yn tanwario. Rhagwelid gorwariant o tua £10,000 erbyn diwedd y flwyddyn o gymharu â'r targed o £13,000. Byddai'n dda gostwng y ffigur i £0 fel bod y gwasanaeth yn talu am ei hun. Nodwyd hefyd y rhoddid cyfleoedd i'r sector hwylio drwy gael eraill i gynnal prosiectau yn yr harbyrau.

Mewn ymateb i gwestiwn, eglurodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig, er y ceisiwyd cefnogi digwyddiadau yn yr Harbwr yn y gorffennol, megis yr Ŵyl Fwyd, y rhybuddiwyd trefnwyr digwyddiadau masnachol o'r fath y byddai'r Cyngor yn codi ffi arnynt eleni oherwydd y costau ynghlwm â chlirio'r safle, ayb. Cytunodd aelodau ei bod yn briodol i

beidio codi ffioedd neu i gynnig ffioedd rhatach i ddechrau, ond y dylai digwyddiadau fod yn gyfrifol am ysgwyddo'r gost ar ôl sefydlu eu hunain.

Holwyd a oedd angen blaengynllunio ar gyfer y lleihad yn y defnydd o gychod hwylio a'r cynnydd yn y defnydd o gychod pŵer? Mewn ymateb, nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig fod hyn yn dueddiad cenedlaethol. Roedd pobl sy'n hwylio yn dueddol o fod yn bobl hŷn, ac roedd yn anodd cael pobl ifanc i mewn i'r maes gan fod yna fwy o bwyslais ar weithgareddau antur erbyn hyn. Roedd y lleihad wedi sefydlogi bellach, ac nid oedd yna dir ym Mhorthmadog ar gyfer y gwasanaethau eraill. Eglurwyd ymhellach bod argymhelliad i gynyddu'r ffi lansio cychod pŵer i £15 yn y flwyddyn ariannol nesaf, ond na fyddai'r tocyn ffi blynyddol yn codi.

Gan gyfeirio at angen y Grid Cenedlaethol i gludo trawsnewidydd mawr drwy Harbwr Porthmadog ar long, er mwyn ei gludo ymlaen i orsaf bŵer Trawsfynydd ar hyd y ffordd, nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig y bu mewn trafodaethau'n ddiweddar gyda'r Grid Cenedlaethol ac Adran Briffyrdd Llywodraeth Cymru ynglŷn â dulliau amgen o ddod â'r trawsnewidydd i'r lan. Trafodwyd yr opsiwn o ddefnyddio traeth Morfa Bychan i'r diben hwn. Roedd arolygon topograffig a hydrograffeg wedi dangos y byddai angen llanw o 4.5 metr neu uwch, a gan y byddai'r llong yn bellach allan i'r môr na'r disgwyl, byddai angen mwy o drac i gyrraedd ati. Nodwyd hefyd y byddai angen trwydded forol gan Gyfoeth Naturiol Cymru i osod trac ar y traeth a'i godi wedyn, ac y byddai yn ei le am 24 - 48 awr yn unig. Roedd yn ymddangos bod y Grid Cenedlaethol yn cynhesu at y syniad hwn, ond ni ellid cadarnhau beth fyddai'r trefniadau ar hyn o bryd. Gobeithid dod i benderfyniad erbyn yr wythnos ddilynol, gan weithio gyda'r cwmnïau wedyn.

Mewn ymateb i sylw ynglŷn â maint y lori fyddai'n cludo'r trawsnewidydd ar hyd y ffordd, eglurodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig y byddai'n rhaid cau'r ffordd am gyfnod, gan symud unrhyw rwystrau ar ochr y lôn. Hefyd, byddai'n rhaid i'r daith ddigwydd yn ystod golau dydd gan fod rhaid i'r gweithwyr fedru gweld popeth fyddai'n digwydd o'u cwmpas.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â phwy fyddai'n gyfrifol am gost y gwaith, nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig na ragwelai na fyddai'r cwmni yn ysgwyddo'r gost, a'i fod yn sicr na fyddai'r gost yn disgyn ar Gyngor Gwynedd na'r Clwb Hwyllo.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn ag amseriad y gwaith, eglurodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig ei bod yn debygol y byddai'n digwydd tua diwedd Ebrill / dechrau Mai. Cadarnhaodd y byddai'n trafod y gofynion o safbwynt cau ffyrdd, ac ati, ym Morfa Bychan gyda'r aelod lleol.

Pwysleisiwyd pwysigrwydd rhoi gwybod i aelodau'r pwyllgor hwn unwaith y bydd dyddiad y gwaith a'r trefniadau wedi'u cadarnhau, gan hefyd ymgysylltu'n llawn â'r trigolion lleol a rhoi ystyriaeth hefyd i anghenion mynediad y gwasanaethau brys. Cadarnhaodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig y byddai'n gwarchod diddordebau pawb fel aelodau lleol ac fel aelodau o'r pwyllgor.

Nodwyd y byddai angen i'r Adran Briffyrdd rybuddio pobl sy'n parcio ar ochr y ffyrdd i symud eu ceir ymlaen llaw. Nodwyd hefyd bod angen cofio am bobl Dwyrain Porthmadog gan fod cau'r ffordd yn mynd i effeithio ar bobl.

Yn wyneb y ffaith y byddai cau ffyrdd, ac ati, yn digwydd ar adeg brysur yn y dref, holwyd a oedd yna gyfle i gymdeithasau'r dref gyflwyno bid am arian o gynllun buddion cymunedol y National Grid? Awgrymwyd y gellid o bosib' gyflwyno cais drwy'r Cyngor Tref. Nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig y byddai'n codi hyn er mwyn gweld beth fyddai'n bosib'.

Nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig y bu camsyniad yn y wasg yn ddiweddar, ac er eglurder, cadarnhaodd nad oedd dyfodiad y trawsnewidydd yn gysylltiedig ag unrhyw gynlluniau i sefydlu gorsaf niwclear fechan yn Nhrawsfynydd.

Nododd yr aelod lleol ei fod yn falch o weld yr arwyddion diogelwch ychwanegol wrth ddynesu at y traethau ger Borth y Gest, er y bu rhywfaint o wrthwynebiad iddynt yn lleol. Diolchodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig i'r aelod lleol am ei gefnogaeth gyda'r arwyddion a'r wal fôr. Diolchodd hefyd i aelodau'r pwyllgor am eu cefnogaeth a'u parodrwydd i gydweithio.

PENDERFYNWYD nodi a derbyn yr adroddiad.

8. CYFARFOD NESAF

Nodwyd y cynhelir y cyfarfod nesaf ar 7 Hydref, 2020.

Dechreuodd y cyfarfod am 5.30 y.h. a daeth i ben am 6.35 y.h.

CADEIRYDD